

ДО

Николина Ангелкова, министър на туризма
Мария Иванова, главен директор на Главна дирекция "Туристическа политика",
Мая Никовска, началник на отдел "Регулиране на туристическите дейности"
Министерство на туризма

СТАНОВИЩЕ

От Михаил Руменов Михов, председател на УС на сдружение „За Ехо“
София, бул. Ал. Стамболийски 20В, ehotooo@gmail.com, www.ehoto.org

Относно: Проект на Наредба за изискванията към туристическите хижи, туристическите учебни центрове, туристическите спални и прилежащите към тях заведения за хранене и редът за определяне на категория, отказ, прекратяване и понижаване на определената им категория

Уважаеми г-жо Ангелкова, г-жо Иванова и г-жо Никовска,

сдружение „За Ехо“ работи в полза на високопланинските хижи в България чрез различни доброволчески инициативи, обмяна на добри практики, търсене на оптимални решения за екологосъобразно и качествено стопанисване на хижите в България. Настоящото становище отразява нашата позиция не само по отношение на проекта на горепосочената наредба, но и по отношение на настоящия закон за туризма в частта му за хижите.

Ние считаме, че в настоящия закон за туризма (ЗТ), който задава категоризацията на хижите на един, два и три еделвайса, определението за хижа не е пълно и не отговаря достатъчно на реалните условия, в които се намират хижите. В закона хижата е средство за подслон, което предлага основни и допълнителни туристически услуги, но никъде не се споменава, че тя се намира в планинска труднодостъпна местност или пък в строго защитена територия. Напротив ЗТ нарежда хижите като туристически обекти наравно до хотелите и другите средства за подслон в градовете и курортите. В сега действащата Наредба No 1 от 5 юни 2007 г. за категоризиране на туристическите хижи и прилежащите към тях заведения за хранене има характеристики на туристическите обекти (приложение 1 към наредбата). Там бегло се споменава за местоположението и функциите на хижите: „Представлява масивна сграда в планината, в предпланински и морски райони, в природни и исторически местности, крайградски паркове и зони за отдих... Обзаведена е с най-необходимата мебелировка, съоръжения, съдове и прибори за ползване и самостоятелно обслужване на туристите.“ По някаква причина този текст е отпаднал от настоящата проектонаредба. Бихме желали завръщането му под една по-

добре разписана форма, с по-адекватно описание на достъпа до хижите и разделянето им на категории според местоположението и достъпа. Текущата наредба отменя Наредба 1 от 5 юни 2007, която отменя Наредба 2 от 2005, която от своя страна отменя наредбата от 2003, която отменя протокол на БТС от 1994. Текстовете от всяка наредба се пренасят в следващата с малки промени, за да се актуализират, но нещата имат нужда от по-дълбока и цялостна промяна, ако искаме да отразяват реалните специфики на високопланинския туризъм и неговите средства за подслон в планината и защитените територии.

В държави с развит планински туризъм и хижно дело като Австрия и Германия хижите са разделени на категории, но на друг принцип - според техните функции, капацитет, начин на достигане до тях и начин на снабдяване. Тези категории са много по-прости, в тях не става дума за реквизити като рецепции и пердета и други несъответстващи за хижите неща, но става дума за реалните неща, които разграничават видовете хижи една от друга и то в духа на планинския и пешеходен туризъм. Ние можем да ползваме този опит, тъй като в България също има хижи, които се намират на асфалтов път и са достъпни с коли, но има и хижи в изключително недостъпни местности, има туристически заслони без постоянно присъствие на стопани и др.

Един от основните проблеми на хижите не е категоризацията и дори дефинирането, а законността - множество от тях продължават да са с неизяснена собственост и, докато е така, няма как да има някакъв прогрес. Да споменем и хижи на границата на законността като Ледено езеро и Тевно езеро.

Отделно цялата предложена категоризация се отнася за помещенията за хранене и настаняване, като тя в голяма степен изглежда копирана от наредбата за категоризация на останалите средства за настаняване и хранене. Но ако за кухнята на една хижа важат реално санитарните норми, които са в сила за нормалните заведения в урбанизирани райони, водоснабдени и електрифицирани, то много хижи ще бъдат затворени след проверка. Изискванията, на които трябва да отговарят труднодостъпните хижи в тази нова наредба, са непосилни за изпълнение и чрез нея хижите биха били поставени в невъзможност да работят нормално и, вместо да се подобряват условията в тях, те ще са принудени изцяло да работят извън законните норми.

Искаме да обърнем внимание на още нещо: на трета страница в проекта наредбата пише: (2) В експертните работни групи по ал. 1 се включват експерти, посочени от управителния съвет на Българския туристически съюз и одобрени от министъра на туризма. Според нас има повече сдружения, които имат активна дейност в планините и развиват планински туризъм, към които министерството може да адресира директно - „Планини и хора“ - асоциация на планинските водачи в България, Българска асоциация за алтернативен туризъм, екологично сдружение За Земята, Българска Фондация Биоразнообразие и много други.

Конкретни проблеми на хижите, които нито законът, нито наредбата разглеждат - възможност за облекчаване на административните ограничения за достъп до вода, олекотяване на условията за предлагане на храна, изисквания за отпадните води, когато хижите попадат на територията на вододайни зони или в близост до строги резервати и др. Таксите, които се изискват за категоризация на хижите, са твърде високи за обекти, които се разглеждат за социален туризъм - със средна цена на нощувка от 12-14 лв на легло и и предлагат съвсем базови условия за настаняване и то в една изключително труднодостъпна среда.

Ние сме готови да съдействаме за ускоряване на тези процеси и да участваме в адекватното законово орпеделяне и категоризиране на туристическите хижи, туристическите учебни центрове, туристическите спални и прилежащите към тях заведения за хранене, за тяхното по-качествено и улеснено функциониране, както и повишаване нивото на предлаганите от тях услуги в синхрон с най-добрите световни практики.

С настоящото становище искаме да наблегнем и на социалната роля на трудностъпните хижи. Необходимо е настоящата наредба и регулациите, които Министерството на туризма има претенцията да въведе, да доведат до облекчаване на работата на тези необходими хижи, а Министерството да бъде гарант за развитието на високопланинския туризъм.

С уважение,
Михаил Михов
Сдружение „За Ехо“